

УДК 712

к. арх. О.Р. Горбик, В.В. Ярош,
Інженерно–технологічний інститут
Відкритого Міжнародного Університету
розвитку людини “Україна”

ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО РОЗВИТКУ СИСТЕМИ КУЛЬТУРНО – ПОБУТОВОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ В КИЇВСЬКІЙ КОНУРБАЦІЇ (НА ПРИКЛАДІ ФОРМУВАННЯ ПЕРСПЕКТИВНОЇ МЕРЕЖІ РЕСТОРАНІВ З КИТАЙСЬКОЮ КУХНЕЮ)

Аналізується існуюча мережа ресторанів з китайською кухнею в столиці України. По результатах соціологічного анкетного опитування розроблена і пропонується теоретична прогнозна модель розвитку системної мережі таких ресторанів до 2050р. у Київській конурбації, що формується,- для впровадження в новий генеральний план м. Києва, як приклад для проектування системи об'єктів культурно – побутового обслуговування.

Ключові слова: архітектурно – містобудівні планувальні рішення, система культурно – побутового обслуговування, мережа ресторанів з китайською кухнею, конурбація, прогноз, генплан, модель.

Вступ. Роль Китаю в світі все більше зростає. Розширення зв'язків із цією країною в політичній, економічній, культурній та інших сферах є одним із важливих напрямів зовнішньої політики нашої держави. Тільки після розпаду СРСР та проголошення своєї незалежності вона отримала можливість проводити самостійну зовнішню політику. У міжнародній сфері історія відносин між Китаєм і Україною, як повноправною суверенною державою, починається 27 грудня 1991 р., коли уряд КНР, одним із перших, визнав її незалежність.

Незважаючи на те, що проблема українсько – китайських відносин з 90-х років ХХст. викликає значний інтерес політиків і громадськості, вона, поки що, залишається маловивченою, хоча вперше в історії двох країн їхні стосунки почали розвиватися на широкій державно-правовій основі. Це викликає необхідність поглибленого дослідження найрізноманітніших напрямів відносин України й КНР. Розробка даної проблеми допоможе зрозуміти основні тенденції розвитку взаємозв'язків між державами, надасть можливість запропонувати рекомендації щодо здійснення всебічної співпраці. Нагадаємо, що у XII – XIII ст. землі України і Китаю входили в єдину імперію Чингіз – хана.

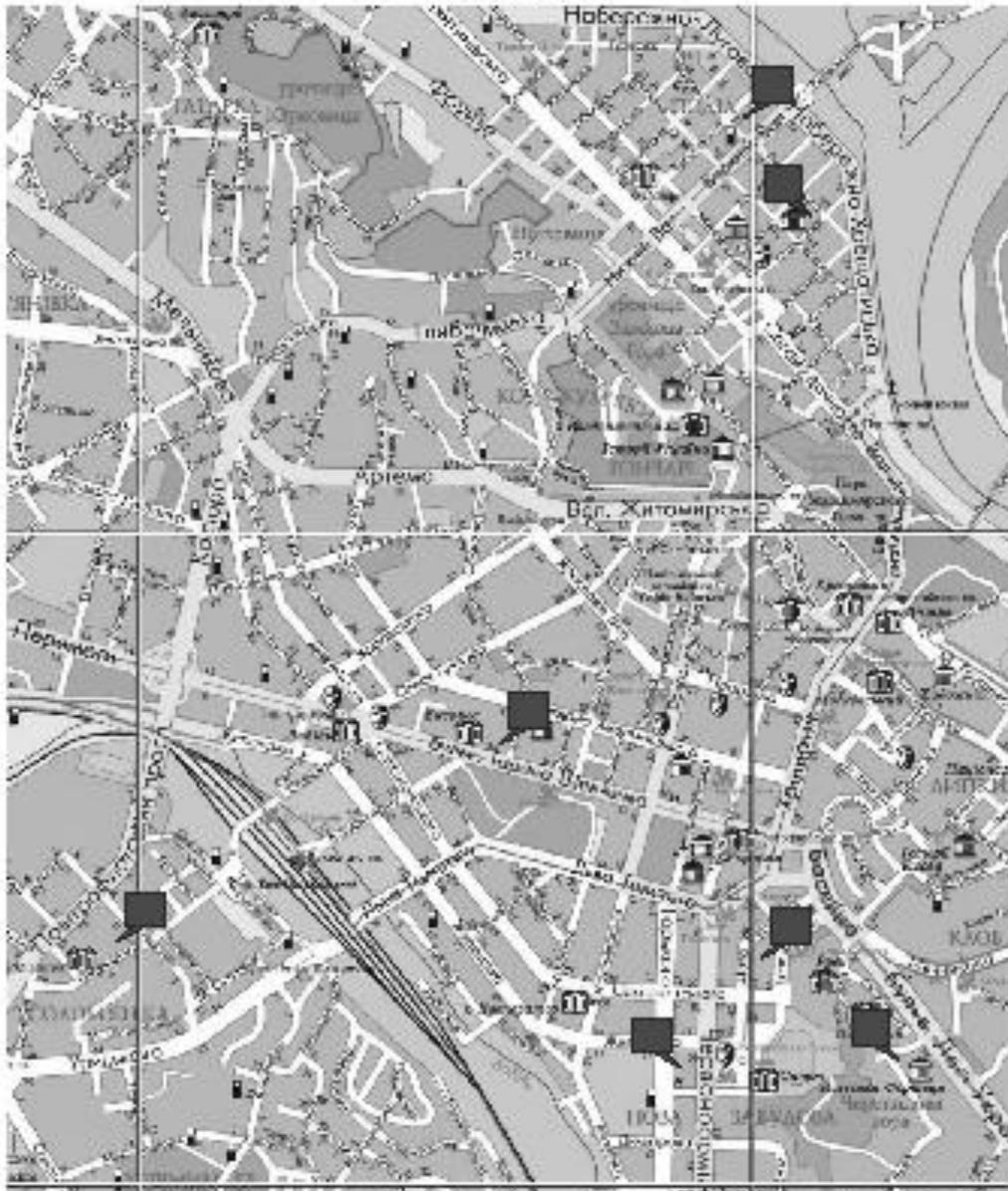
В зв'язку з активізацією дружніх відносин між нашою Батьківщиною та могутнім Китаєм, значно збільшується приток китайських громадян в Україну та нашу столицю (туристи, політичні діячі, бізнесмени, викладачі, студенти...). Крім того, у киян та гостей столиці посилюється потяг до китайської культури, особливо, кулінарії. Загалом, у нашого населення та закордонних туристів спостерігається шалений попит на ресторани з національними кухнями. Такими як, наприклад, угорська, турецька, грузинська, узбекська, та ін., а, особливо, дуже специфічна китайська. Значний попит на розвиток подібних ресторанів очікується в найближчому майбутньому.

Вихідні передумови. Проведене авторами соціологічне анкетне опитування дирекції ресторанів дало можливість встановити, що їх розвиток почався у м.Києві тільки після того, як місто стало столицею незалежної держави, подібно до активно діючих світових тенденцій. У 1990р.у Києві був лише один такий ресторан у 2012р.- 13. На цей час, у Головному управлінні архітектури, містобудування та міського дизайну розробляється новий генеральний план столиці, в якому, за нашими відомостями, не враховані можливості розвитку мережі національних ресторанів, зокрема, з китайською кухнею. Тому, важливо, що в нашій роботі вперше була зроблена модель – прогноз розвитку мережі ресторанів китайської кухні в Київській конурбації до 2050р., яку надіслано міському Голові для впровадження, за його проханням, в нову містобудівну проектну документацію. Вважаємо, що розвиток ресторанів з китайською кухнею пройшов перший початковий етап, при якому власники намагалися захопити підвали, перші та другі поверхи існуючих житлових будинків, тільки в центральній історичній частині столиці. Це призвело до надмірної концентрації об'єктів в центральному ядрі та відчутною їх нехваткою в інших районах міста.

В дослідженні виконано вивчення місця розташування існуючих 13 ресторанів з китайською кухнею у плані м.Києва (мал.1.).

З'ясувалося, що 60% об'єктів розташовані в центральній історичній зоні, 30% - в центральних частинах планувальних районів міста (Оболонського та Солом'янського), а тільки 10% у віддаленні – на приміагістральній території (вул. Велика Окружна), мал.2.

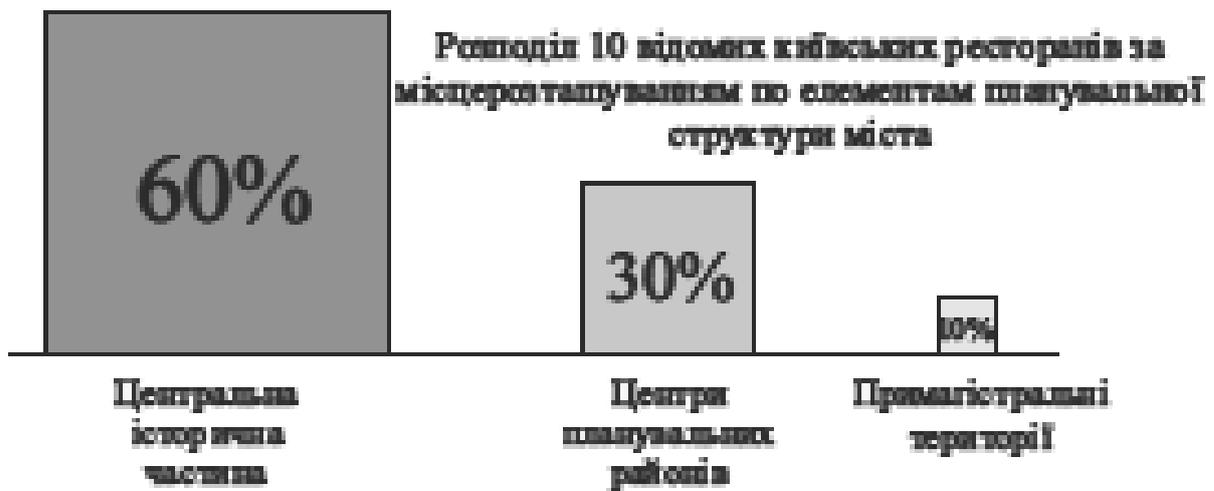
Теорія урбанізму, що заповонила уми видатних діячів архітектурної міжнародної спільноти ХХ ст. розвивалася у руслі нового загально – наукового методичного підходу, т.з., системного, при якому досліджувані явища розглядаються у вигляді не відокремлених, а взаємопов'язаних елементів, котрі мають певні зв'язки між собою, створюючи єдину систему наукового пояснення того, чи іншого феномену. Цьому направленню відповідають методики структурного аналізу, теорій відображення, моделювання, у т.ч.

**Ситуаційна схема розміщення китайських ресторанів
в м. Києві****Мал.1. Схеми розташування існуючих ресторанів китайської кухні в центральній історичній частині м.Київ**

математичного та ін., новітні наукові методи.. Комп'ютеризація та прогресивні інформаційні технології дозволяють сучасній науці миттєво обробляти на високому об'єктивному рівні нові горизонти суспільного наукового прогресу.

Розквіт загального системного підходу у вітчизняній містобудівній науці припадає на 70-80 роки минулого віку, в піонерних роботах відомих вчених М.М. Дьоміна, І.О.Фоміна, Г.П. Крутенко, Г.О. Фільварова, Г.А.Заблоцького,

М.М. Кушніренко, Є.Є.Клюшніченко, С.С. Олейнікова та ін. У відгалуджені рекреаційно – ландшафтного містобудування відзначимо роль таких вчених, як В.Й. Зарецький, І.Д. Родічкін, Ю.О. Бондар, Т.Ф. Панченко. Проте, ідеологічне спрямування радянського тоталітаризму, диктувало першо – черговий науковий розгляд проблем планування яскраво – забарвлених промислових районів та регіонів, одним з найбільш концентрованим прикладом яких був індустріальний Донбас з найвищими показниками щільності міського робітничого населення в СРСР. Тому, більшість наукових праць містобудівного характеру Були присвячені ідеалістичному формуванню т.з. систем «групового розселення», або «групових систем населених міст» на базі поліцентричних або лінійних індустріалізованих міських агломерацій. Чомусь вважалося не пристижним, не вартим уваги, формування систем розселення на основі буцім – то застарілого, центричного, радіально – кільцевого розташування населених міст, хоча формування таких систем переважало, до яких належали майже усі столичні та більшість областних систем розселення, у т. ч. і Київська конурбація, що складалася історично.

Мал.2. Діаграма розташування існуючих ресторанів китайської кухні і розподіл споруд в місті Києві станом на 2012р.

Проблеми систематизації об'єктів культурно – побутового обслуговування (КПО), зокрема, кураторів, туризму і відпочинку в радіально – кільцевих системах розселення постановочного розглядалися у працях Ю.Б.Хромова[3] стосовно містобудівної ситуації Ленінградської області та О.Р. Горбика[1] на основі Київської міської агломерації.

Окремі питання безбар'єрного доступу маломобільних верств населення до «китайських» ресторанів розглянуті в тезах О.Р. Горбика та В.В. Ярош [2].

Звичайно, в усіх перелічених роботах і у новому генплані м.Києва не вивчалися сучасні перспективи розвитку таких специфічних об'єктів КПО, як ресторани китайської кухні у конкретних межах Київської конурбації на основі теоретичного моделювання та структурного аналізу, що і визначає актуальність нашого дослідження, яке при впровадженні у Київський генплан може призвести до поліпшення умов помешкання, подальшого проектування підсистеми культурно – побутового обслуговування не тільки у столиці, але і у приміській зоні, конурбації.

Мал.3. Можливий розподіл ресторанів китайської кухні по типам споруд в Київській конурбації до 2050 р.

Формування мети статті. Постановка завдання. Опрацювання має за мету, що виявлена у постановці завдання, наступне:

- запропонувати для впровадження у генеральний план м.Києва системно – територіальний підхід до розташування об'єктів культурно – побутового обслуговування населення (на прикладі формування перспективної мережі ресторанів з китайською кухнею) у межах Київської конурбації до 2050р.;

- надати пропозиції прогностичної моделі, щодо більш рівномірного розміщення об'єктів КПО по території конурбації, з максимальним наближенням їх до потребувачів.

Виклад методики і результатів дослідження. В статті викладені результати проведенного вивчення, в якому використовувалися наступні методики наукового опрацювання:

- порівняльний аналіз існуючих вітчизняних та закордонних ресторанів китайської кухні;

- соціологічне анкетне опитування 30 респондентів щодо місцерозташування та дизайну таких ресторанів;
- натурне обстеження 13 ресторанів у м.Києві з обміром планів 3-х об'єктів та опитуванням представників адміністрації у 10 з них;
- вивчення літературних та інтернет – джерел;
- графо-аналітичний метод обробки інформації;
- математичні методи дослідження;
- комп'ютерне обчислення, та експериментальне проектування і т.д.

Соціологічним анкетним опитуванням (проведеним в дослідженні) потенційних клієнтів „національних” ресторанів визначилася домінуюча популярність підприємств громадського харчування, саме, з китайською кухнею. Так, третина опитуваних знає їх адреси, або відвідували їх, а в рейтингу 10 ресторанів національних кухонь китайська займає 2 місце після української, випереджуючи європейські, грузинські, російські, узбецькі та ін., що свідчить про конкуренто – спроможність цих закладів та реальні лідерські позиції містобудівного розвитку мережі в м.Києві та приміській зоні.

В сучасній урбаністичній теорії продовжує розвиватися системний підхід до формування груп поселень на території різних країн у тому числі в Україні. Київ є, якраз, центральним містом – мегаполісом для формування оточуючої групи поселень II – III ступенів, що має яскраво-виражену форму конурбації, тобто центральної, радіально – кільцевої планувальної структури.

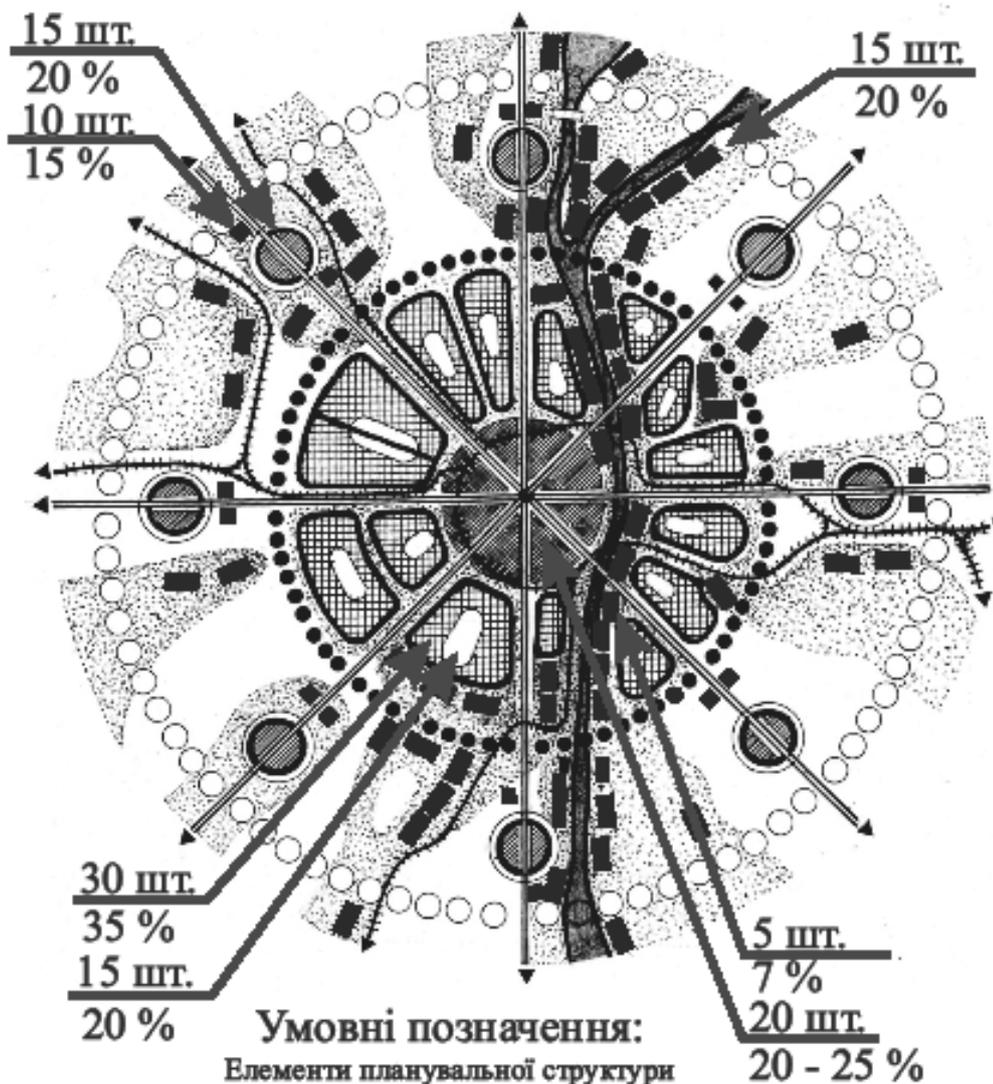
З нашої точки зору, об'єкти культурно – побутового обслуговування (КПО), у т.ч., „національні” ресторани, зокрема, з китайською кухнею, повинні бути більш рівномірно розташовані в межах Київської конурбації, тобто столиці та приміської зони (мал.3), а не концентруватися в центральному планувальному ядрі, як це є у наявності.

В теоретичній моделі (мал.4) були виділені основні урбаністичні планувальні елементи, в яких можуть бути розташовані ресторани з китайською кухнею різних типів, а саме:

1) в межах міста – центрально- історичне ядро міста, планувальні райони (їх центральні частини, житлові райони, мікрорайони, квартали), загально-міські місця відпочинку (парки, лісо-, луго-, гідро-парки);

2) в приміській зоні – населенні пункти II – III ієрархічного ступеню, при-магістральні території, заміські зони відпочинку (комплекси відпочинку, дачні поселення та ін.).

Модель - прогноз розвою мережі ресторанів китайської кухні в Київській конурбації до 2050 р.

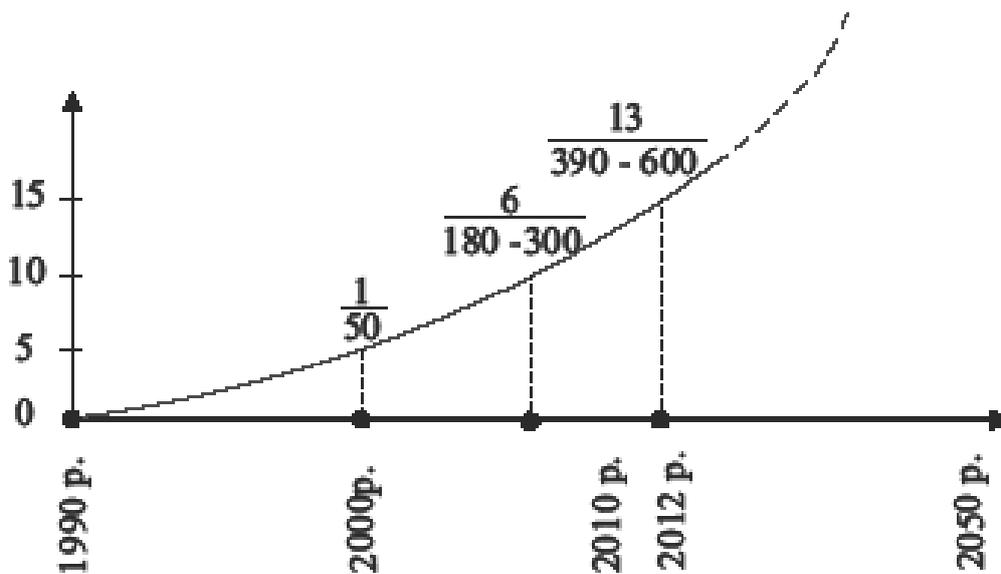

■ - центральне історичне ядро	▣ - примігстральні готельно - ресторанні комплекси
▣ - населені пункти приміської зони конурбації	■ - організовані місця відпочинку (парки, комплекси відпочинку, дачні поселення, тощо)
▣ - рекреаційні ліси, лісопарки	▣ - акваторії
▣ - міста - центра конурбації	Meжі
▣ - основні автодороги	▣ - залізниці
▣ - планувальні райони міста - центра житлові райони та мікрорайони	Магістралі
▣ - центральна частина районів	▣ - приміської зони

Мал.4. Модель – прогноз розвою мережі ресторанів китайської кухні в Київській конурбації до 2050 р.

За оптимістичним прогнозом, загальна кількість ресторанів з китайською кухнею на розрахунковий період може становити до 75-95 об'єктів у м. Києві та приміській зоні, див. графік на мал.5. Приблизна розбивка кількості ресторанів з китайською кухнею по визначеним елементам планувальної системи київської конурбації наведені далі.

Динаміка зросту ресторанів китайської кухні в м. Києві (1990 - 2012 р.р. та прогноз до 2050 р.)

Мал.5. Динаміка росту ресторанів китайської кухні у Київській конурбації до 2050 р.

При розташуванні ресторанів з китайською кухнею в межах київської конурбації відбувається перехід до II етапу системного розвитку цих об'єктів для якого характерні:

- рівномірне розташування ресторанів в межах конурбації;
- перехід від принципу доставки населення до об'єктів послуг, навпаки, цих послуг до людей, у т.ч. і до клієнтів з віддалених поселень.

Наприклад, при сучасній концентрації ресторанів з китайською кухнею в центральній історичній частині Києва мешканці с. Ставище Обухівського району, наврядчі можуть без утруднень відвідувати ці установи. При переході до II етапу розвитку мережі ресторанів вони будуть розміщені поблизу від помешкань жителів цього села. Тобто, мешканці зможуть легко, на вибір, відвідати такі ресторани, що розташовані недалеко: або в районному центрі Обухів, або в зоні відпочинку біля с.Трипілля, або у приміагістральному готельно-ресторанному комплексі біля шосе Київ- Дніпропетровськ. Таким чином, об'єкт ресторанних послуг наближається до потенційних клієнтів, що з

одного боку підвищує прибутковість закладів, з другого підвищує доступність культурних послуг до мешканців віддалених поселень, сіл та хуторів.

Розглянувши структурні елементи Київської конурбації, з точки зору розташування в них ресторанів з китайською кухнею, пропонується максимально оптимістичний прогноз розвитку цього феномену до 2050р., який базується на наступних засадах:

1) в центральному історичному ядрі м. Києва можливе збільшення кількості ресторанів, але їх не може бути більше 20 (20 – 25% від розрухункової кількості). Оскільки вільних місць під забудову в центральній частині міста немає, більшість цих об'єктів будуть вбудовані в підвали, 1- 2 поверхи існуючих будинків. В основному, це будуть малі та середні підприємства за величиною;

2) пропонується розвиток мережі ресторанів у основних планувальних районах міста. Тут можливе, або будівництво окремих великих та середніх ресторанів в центральних частинах планувальних районів на вільних ділянках, приблизно, до 15 об'єктів (20%), або створення вбудованих ресторанів у житлових районах, мікрорайонах кварталах, приблизно, до 30 об'єктів (до 35%).

3) у міських місцях відпочинку (парках, луго-, лісо-, гідро-парках) можливе будівництво до 5 окремих малих та середніх ресторанів (до 7%).

4) у приміській зоні може бути збудовано до 40 ресторанів (40-50%):

4.1) у населених пунктах II – III ієрархічного ступеню розташується до 15 ресторанів (20%);

4.2) на прилеглих при магістральних територіях- до 10 (до 15%);

4.3) в заміських зонах відпочинку - до 15 – 20 (до 20%).

Всі розрахунки зроблені, виходячи з того, що в приміській зоні нараховується до 15 малих та середніх населених пунктів, з м. Києва радіально направлені 8- 10 автодоріг міжнародного значення, на берегах Дніпра, Десни та інших річок, водосховищ, озер, ставків розташовано більше 30 комплексів відпочинку та дачних поселень, щонайменше у 15 найкрупніших з них можуть бути побудовані ресторани з сезонним розворотом. Більшість ресторанів приміської зони прогноуються в окремих будинках малої та середньої величини за місткістю.

Принципово можливі наступні варіанти розвитку ринку цього виду ресторанних послуг:

- захоплення ринку великими монопольними компаніями, що може призвести до збільшення кількості великих та середніх ресторанів в окремо спруджених будинках та великих готельно – ресторанних комплексах;

2) освоєння ринку малим та середнім бізнесом, що може викликати переважання малих та середніх вбудованих в існуючі будинки, або окремих ресторанів та ресторанно- готельних комплексів, а це відповідає побажанням більшості опитаних респондентів. Зазначимо, що, на цей час, в столиці України немає жодного ресторану з китайською кухнею, що був би побудований в окремому будинку або комплексі, але відповідно до нашого прогнозу, такі ресторани, з розташовані в окремо- споруджених будинках можуть становити до 30-50% перспективних об'єктів.

Оскільки в нашій країні практично немає досвіду проектування та технологій будівництва в традиційній китайській архітектурі, відсутні проектно- дизайнерські розробки цього типу об'єктів далі подається експериментальна проектна пропозиція окремо розташованого ресторану „Ніау” (Чапля), що передбачається у прибережному парку на березі р. Десенка, в зоні відпочинку Деснянського району (планувальний район Троєщина - Вигурівщина), мал.6,7.

Мал.6. Перспектива ресторану «Ніау» (Чапля) у прибережному парку р.Десенка.ю сел. Троєщина

Мал.7. Фрагмент благоустрою ділянки ресторану з сезонними місцями

Відповідно до детального проекту планування с. Троєщина (інститут генплану, ПАТ „Київ проект”), автори: В. Чекмарьов, А.Холоша, В.Желтовський, М. Жук, С.Дюжев та ін.. в одному з кварталів селища виділено до 50 ділянок для мало-поверхової забудови родинами нових українців – емігрантів з КНР, члени яких працюють на Троєщинському ринку. Якраз поблизу з кварталом компактного етнічно- китайського розселення (з другою регіональною мовою найбільшою в світі етносу), пропонується будівництво ресторану їхньої національної кухні, де знайде робочі місця частина мешканців, а цікавий відпочинок – чисельні кияни та гості столиці.

Висновки з дослідження, перспективи подальших розвідок. В результаті проведеної наукової розробки питань формування містобудівної системи культурно – побутового обслуговування (КПО) населення в Київській конурбації (на прикладі розвитку мережі ресторанів китайської кухні), можна зробити наступні основні висновки:

- 1) при розробці генерального плану столиці України рекомендуємо враховувати необхідність розвитку системи культурно – побутового обслуговування населення в межах Київської конурбації на базі запропонованої теоретичної моделі;
- 2) ресторани з національними кухнями, зокрема, з китайською, можуть очікувати значний кількісний, територіальний та якісний архітектурно – дизайнерський і будівельний розвиток;
- 3) маловивченість тематики містобудівної архітектурно – дизайнерської розробки проектів специфічних ресторанів з китайською кухнею актуалізує

необхідність подальших науково – методичних опрацювань в зазначеному напрямі.

Щодо останнього, планується публікація серії статей, виступів на науково – практичних конференціях, розробка науково – методичних рекомендацій, написання магістерських, кандидатських дисертацій та ін.

Список використаної літератури

1. Горбик А.Р. Проблемы размещения комплексов баз отдыха в рекреационных системах //Человек – среда – рекреация: Тез. докл. и сооб. научн. симпоз. – Рига: ЛатНИИградостроительства, 1987 – с.31 – 34.
2. Горбик О.Р., Ярош В.В. Забезпечення доступу мало мобільних груп відвідувачів до ресторанів китайської кухні // Актуальні проблеми навчання та виховання людей в інтегрованому освітньому середовищі: Тези доп. 11 міжнар. наук. – практ. конф. – К.: Ун –т «Україна», 2011. – с.467 – 470.
3. Хромов Ю.Б. Системный подход к проектированию рекреационных территорий (на примере Северо-Западного экономического района) //Градостроительство, вып. 28. Теория и практика курортно-рекреационного строительства. – К.: Будівельник, 1980.– с.52-59.

Аннотация:

В статье анализируется существующая сеть ресторанов с китайской кухней в столице Украины. По результатам социологического анкетного опроса разработана и предлагается теоретическая прогнозная модель развития системной сети ресторанов с китайской кухней до 2050г. в формируемой Киевской конурбации, - для внедрения в новый генплан г.Киева, как пример для проектирования системы объектов культурно- бытового обслуживания.

Ключевые слова: архитектурно – градостроительные планировочные решения, система культурно – бытового обслуживания, сеть ресторанов с китайской кухней, конурбация, прогноз, генплан, модель

Summery:

The existing net of the restrong of the China cooking are analised in the article. The theoretic model of the advance of the system of these restrongs till 2050 are segested into Kyiv conurbation as the proposition to the new general plan of this city - to design the future system of the social – cultural service.

Key words: architectural and urban planning, system of the social – cultural service, net of the restrong of the China cooking, conurbation, general plan, model, city and town planning